

MALMÖ FOR THE FITTEST

AV CRISTINA GOTTFRIDSSON

INTIMAN URPREMIÄR 23 NOV

MALMÖ
STADSTEATER

MALMÖ FOR THE FITTEST AV CRISTINA GOTTFRIDSSON

URPREMIÄR INTIMAN 23 NOVEMBER 2013

FÖRESTÄLLNINGENS LÄNGD CA 2 TIMMAR OCH 30 MINUTER (INKL PAUS)

FÖRLAG COLOMBINE TEATERFÖRLAG
DRAMATURG ANNA KÖLÉN

REGI ANETTE NORBERG
SCENOGRAFI OCH KOSTYM HANSSON SJÖBERG
LJUDESIGN JOHAN SUNDÉN
LJUDESIGN ANNA HAGLUND
MASK AGNETA VON GEGERFELT

ROLLISTA

SILVIA, 44 år, brukare psykiatrisk öppenvård, kund hemtjänsten.....	ANETTE BJÄRLESTAM
MÄRTA, 39 år, socialsekreterare.....	MAGDALENA ESHAYA
WOLFIE RUNAR, 59 år, urban survivalist.....	LARS-GÖRAN RAGNARSSON
POLIS NOPPE, 36 år, polisinspektör.....	PESHANG RAD
HAAKON, 28 år, tidningsbud.....	ERIK OLSSON
ESTELLE, 17 år, sexarbetsförmedlare/entreprenör.....	HANNA NORMANN
SIBYLLA, 14 år, sexarbetare.....	CECILIA LINDQVIST
LILIAN, 39 år, hemtjänst.....	CECILIA LINDQVIST
DESIRÉE, 34 år, hemtjänst.....	HANNA NORMANN
SIGVARD, 29 år, brukare droghabilitering öppenvård/entreprenör.....	ERIK OLSSON
CARL-GUSTAF, 76 år, brukare geriatrisk öppenvård, kund hemtjänst.....	LARS-GÖRAN RAGNARSSON
MARGARETHA, 39 år, bostadsrättsinnehavare.....	CECILIA LINDQVIST
GUSTAV ADOLF, 39 år, äkta make.....	ERIK OLSSON
CARL PHILIP, 36 år, sexköpare.....	ERIK OLSSON

ANETTE BJÄRLESTAM

MAGDALENA ESHAYA

CECILIA LINDQVIST

HANNA NORMANN

ERIK OLSSON

PESHANG RAD

LARS-GÖRAN RAGNARSSON

Till råttorna.

När jag var tjugo rörde jag mig i kretsar där vår idévärld präglades av ordet solidaritet. Det var inga små, undangömda majjadimmade kretsar. Tvärtom. Begreppet solidaritet svängade sig mellan såväl debatt- och ledarsidor som studiecirklar och svensktoppen.

Och, visst, det var å ena sidan ett modeord och åsiktsattribut för social positionering. Men å andra sidan skapade det politiskt tryck och välfärdssystemet manifesterade en ekonomisk solidaritet.

Sen dess har det gått drygt trettio år. Jag och mina generationskamrater befinner oss i livscykeln mellan mensen och demensen. Nu nödgas vi konstatera att tyvärr har den senare, med tillhörande afasi, drabbat ordet. Två bokstäver har fallit bort och förvanskats "solidaritet" till "soliditet". Fortfarande med "ekonomisk" som prefix. Försåtligt nog har hela den moraliska kontexten sluddrat in i dimman i takt med att de två bokstäverna yrat iväg.

Solidaritet har omvandlats till en blank bultande finne i en ångande röv som tutar *management! riskkapital! entreprenörskap!* Samma röv har på en mycket blå partisajt i en dator nära dig formulerat sentensen av en moralisk kontext som halkat i en champagnepöl på Stureplan och med en kvävd rapning välvilligt säger:

"Av naturen eller oturen har inte alla människor samma möjligheter och ett liberalt samhälle

strävar efter att tillhandahålla så hög välfärd som möjligt."

Som författare kan jag inte annat än imponeras lite över formuleringen "Av **naturen** eller **oturen**". Tyder det på kreativitet eller var det bara **tur**?

Vi är nåtsånär överens om innebörden i det första påståendet. Men det andra suger. Dock förklarar det hur det kan komma sig att en förvirrad åldring kan få fjättras med en avföringstung blöja i timal innan hemtjänsten har sin schema-lagda halvtimme. Eller att psykiatrin motar psykotiker i dörren och möjligen kastar ett par stesolid efter dem när de vankar ut i misär, ångest och ensamhet. Det kallas öppenvård, by the way.

Eller att barn lämnas i händerna på våld, fattigdom och övergrepp. På den blå sajten i datorn nära dig skriver partistrategen "barn som växer upp i ett utanförskap... ofta i familjer där ekonomisk utsatthet gått i arv". Det är det där med otur och natur.

För en ideologi som bara "...strävar efter en så hög välfärd som möjligt" där ordet "alla" har skrumpnat i samma stroke som irrade bort a och r i "solidaritet" räknar med att en del av medborgarna inte omfattas av välfärd. Formuleringen "som möjligt" påpekar att har man för mycket eller lite av tur, otur respektive natur så är dig välfärden icke given. De där individerna – nej! bara de som gör individuella val inför de fria gymnasierna

eller när de är på språng mellan karriärstegen är individer. De andra, i utanförskapet – ett mörkertal, ja precis själva Mörkertalet med betoning på mörker, givna åt otur och natur, dem vill vi inte betala för. Eller åt. Välfärden ska bara omfatta så många som möjligt. Och det är inte SÅ stor risk för individerna – på den blå partisajten i datorn nära dig, skriver partistrategen att "...risken att drabbas av absolut fattigdom är väldigt låg i Sverige..." – vad nu absolut fattigdom är. Så sett är det fullt naturligt att man lämnar Mörkertalet med absolut otur därhän.

Det skapar drivkrafter. Man drivs att odla sitt entreprenörskap, coacha sig uppåt och undvika att drabbas av absolut fattigdom. Såvitt det inte är ens natur, vill säga. För då är det verkligen mörkt i Mörkertalet. På den väldigt blå sajten i datorn nära dig har partistrategen formulerat att "...runt 40 procent har en diagnosticerad psykisk sjukdom. Vi måste vara ödmjuka inför att många hemlösa är svåra att nå..." Tänk. Så rart man kan uttrycka att den gamla devisen "Åt envar efter behov, av envar efter förmåga" har lämnats på samma ställe som de i Mörkertalet: Till Råttorna.

Drivkrafter. Det är det nyttiga med utanförskapet. Nästan som om det fanns en ekonomisk vits med det.

För den individuella soliditetens skull.

Cristina Gottfridsson, dramatiker

EN KÄNSLA AV HOPP

Det är en solig höstmorgon i Malmö. Solen lyser på löv i klara färger i en av Malmös alla parker. I vackra lokaler i kvarteret Karin ligger polisens familjevårdsavdelning. Denna morgon är en liten flicka där, hon ska snart fylla sex år. Flickan sitter uppkrupen i en stor grön fåtölj, snett mitt emot den kvinnliga polisen. Hon är där för hon har berättat på sin förskola att hennes mamma brukar slå henne.

Flickan var väldigt mogen för sin ålder, mogen och bestämd. En bit in i förhöret är det en sak som blir tydlig för åklagaren som följer förhöret från en tv skärm i ett rum intill. På alla frågor som flickan får svarar hon utifrån sin mammas upplevelse. Som om flickan själv inte räknas alls. Det framgår att mamman sätter sina behov före flickans.

"Vad gör du när du kommer hem från förskolan? Jag kissar, äter mat och ser på tv. Mamma tittar på datorn. Finns det något hemma som inte är bra? Mamma tycker inte om att laga mat. När jag säger att jag är hungrig säger hon att hon inte hinner, att jag får äta ett äpple. Och mamma tycker inte om när jag väcker henne. Hon säger att hon inte kan sova då. Ibland går mamma och handlar men jag blir inte ledsen när jag är ensam. Jag tittar på tv."

Hon är ett av många barn i Malmö som åklagaren mött och som får ta för stort ansvar i familjen. Ett ansvar barn inte ska behöva ta. Åklagarens tankar far iväg till några unga killar som flera år tidigare hade suttit häktade för rån. Det var svårt för dem att sitta inlåsta. Det kan man förstå. Men anledningen till att de tyckte det var jobbigt var inte den man först skulle kunna tro. I förhör uttryckte flera av dem oro för sina föräldrar. "Vem ska nu skydda mamma från min styvpappa när jag inte är hemma? Tänk om pappa gör sig illa när jag inte är där, så som mamma gjorde".

En av killarna mötte flera år senare samma åklagare. Han har nu hunnit dömas flera gånger. När han såg åklagaren sken han upp och visade bilder på sina barn. "Jag har familj nu. Det kommer inte bli fler brott. Jag ska ändra mitt liv". Men det blev inte som han hade hoppats. Några månader senare dömdes han för mord.

Sen tänker hon på pojken som inte orkade mer. Han ville ha en ny pappa för hans pappa slog honom och hans mamma. Varje dag när hans mamma hämtade honom frågade han henne varför de måste gå hem till pappa och när hans mamma inte vågade göra något åt situationen tog han mod till sig och berättade. För sin lärare och för polisen. Åklagaren undrar hur han har det nu? Han och hans mamma fick, liksom många andra som utsatts för våld och hot, lämna Malmö för att leva på hemlig adress.

Varje vardag anmäls cirka fyra brott mot barn, i Malmö. Varje vardag. Dessa barn har oftast berättat på förskola eller skola för någon person de känner förtroende för. När de berättat gör personal anmälan till sociala myndigheter som gör polisanmälan.

Barn hämtas till förhör och när de hörts av polis slussas de vidare till samtal med socialsekreterare. Socialsekreterare och polis pratar med föräldrar. Delger misstanke och beslutar om stödinsatser. Barnen kommer hem igen.

Nya barn berättar, nya anmälningar görs till sociala, till polis. Åklagare fattar beslut och barn hörs av polis, träffar socialsekreterare. Detta sker i Malmö varje vardag i en oändlig cirkel. Få anmälningar leder till åtal då det är svårt att bevisa brott när det väldigt sällan finns vittnen. Men barn utsätts och barn berättar.

Och medan detta arbete görs av engagerade, överbelastade poliser, åklagare och socialsekreterare kommer barn hem, får ta för stort ansvar och utsätts för våld. Funderar på om de ska våga berätta i skolan i morgon. Och på vad som ska hända om de berättar. Kommer mamma och pappa i fängelse då?

Och barn som berättat och förhörts kommer varje dag hem och får frågor av mamma och pappa om vad de sa. Och de barnen går och funderar på vad som kommer hända med mamma och pappa nu.

Det är kväll i Malmö och åklagaren minns ett brev som skrevs till Malmö stad för flera år sen. Ett brev där behovet av ett hus där myndigheter kunde samverka i sitt arbete kring arbetet med brott mot barn uppmärksammades. Brevet ledde till att barnkriscentrum i Malmö öppnades. Detta utvecklades sedan till koncept Karin i kvarteret Karin där samverkan sker för brott i nära relationer och våld mot barn.

Åklagaren sätter sig nu för att skriva ett nytt brev. Ett brev som ska uppmärksamma mängden av brott som sker mot barn och att kvalitet måste prioriteras för att barnens bästa ska tillgodoses. Det räcker inte med engagemang, det krävs resurser. Och om Malmö ännu en gång tar det första steget till ett ännu bättre arbete kan kanske detta sprida sig som ringar på vatten över hela landet och ännu längre.

När solen går upp nästa morgon finns där en känsla om hopp. Hopp om att barn ska kunna växa upp till hela vuxna och att engagerade åklagare, poliser och socialsekreterare ska orka fortsätta vara just engagerade.

NGH-LISTA

"När det Gått åt Helvete" måste man prioritera för sin överlevnad. Främsta prioritet är vatten, mat och skydd samt en bra kniv. Här kommer lite tips!

Skydd

Tält

Presenning - eller svarta sopsäckar att bygga skydd av

Nödfilt

Knivar (morakniv, fickkniv, multiverktyg)

Skyddsmask (gasmask, halvmask, dammask, shemag)

Ficklampor (ficklampa, pannlampa)

Lyktor (fotogen, campinglykta, batteri, solcell, handgenerator)

Stearinljus (blockljus, värmeljus)

VATTEN

Vattenflaskor (fyllda, roteras med vattenlager)

Vattenrening (vattenfilter, vattenreningstabletter)

ELD

Tändstål, tändstickor, tändare, vaselinindränkta bomullstussar (vattentätt!)

MAT

Mat (frystorkat, pasta, konserver, varma koppen, kaffe)

Godis (druvsocker, choklad)

Matlagningsutrustning (spritkök, spork, snuskburk, termos)

ÖVRIGT

En rulle silvertejp

Mugg i rostfritt stål (dricka ur, koka vatten i, signalera med)

Några meter kraftigt nylonrep (finns snygga makraméknutna som armband, bara att veckla ut i NGH-läge)

Smärtstillande medel

Desinfektion och förband (går att ersätta med färsk urin samt mossa och löv från Slottsparken)

GLÖM INTE...

... i ett NGH-läge är du själv den största och fräschaste proteinkällan. Ett vapen och en kurs i att skjuta kan visa sig göra skillnaden mellan a) utgöra en proteinkälla b) tillskansa sig protein.

Ammunition

TÄNK PÅ

... i ett NGH-läge är du ingen urban kafébesökare utan en överlevare

Inspicient Kattis Blanking
Produktionsassistent/sufflör Sara Backlund Hammar

Teknikmästare

Joel Kästel, ansvarig och ljus

John Conlon, ljud

Johanna Lindborg, ljus

Kalle Magnusson, rekvisita

Teatertekniker Ulrika Åkerström, rekvisita

Praktikant rekvisita Anna Ericsson

Praktikant ljud Mattias Alheim

Teknisk koordinator Karin Ragnarsson

Kostymkoordinator Sten Stjernqvist

Kostymateljé Marie Jonsson, Mariane Josefsson

Maskör Siv Nyholm

Påklädare Alicja Ekerholm

Färgning och patinerig Alicja Ekerholm

Inspelade röster Petra Brylander, Rut Larsson,

Kenneth Mildoff, Clas Göran Söllgård

Marknadschef Jenny Bång

Art director Johan Sjövall

Informatör/Programredaktör Carin Hebelius

Föreställningsfotograf Peter Westrup

Försäljningschef Maria Girke Magnusson

Ansvariga publikvärdar Sandra Andersson,

Josefin Larsson, Fredrik Lövgren, Ellen Magnusson

Tryck KSPrint Digitaltryck, Malmö

Koordinator Smedjan Johan Lindsjö

Koordinator Dekormåleri Agneta Persson

Koordinator Snickeri Helge Sjölin

Tapetserare Mikael Palmqvist

Specialeffektsmakare Erik Pilesjö

Konstruktör Anders Turesson

Scenografisamordnare Styrbjörn Engström

Verkstadschef Dan Sörensen

Producent Lisa Ericstam

Teknisk chef Maria Månsson

Chef maskavdelningen Agneta von Gegerfelt

Chef kostymavdelningen Sten Stjernqvist

Föreståndare kostymservice Gyöngyi Balázs

Ljusansvarig Sven-Erik Andersson

Transportansvarig Hans Wendel

Ekonomichef Leif Jönsson

Städledare Rinna Möller

Chefssistent Anna Andrén

Teaterchefer och ansvariga utgivare

Petra Brylander och Jesper Larsson

Dramatikern vill rikta stort tack till Viktor Gottfridsson, polis, Lennart Holmgren, visningsguide, Hanna Norrby, socionom och Ulrika Rogland, kammaråklagare

FOTOGRAFERING OCH LJUDUPPTAGNING ÄR AV UPPHOVSRÄTTSLIGA SKÅL EJ TILLÅTEN VAR VÄNLIG STÅNG AV MOBILTELEFONEN

OBS! Föreställningen innehåller stroboskopljus och plötsliga höga ljud förekommer i andra akten.

"Cigarettroken" i föreställningen består av vattenånga och är inte skadlig.

MALMÖ STADSTEATER